

Česká školní inspekce
Moravskoslezský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Opava, Vrchní 19

Vrchní 19, 747 05 Opava

Identifikátor školy: 600 142 876

Termín konání inspekce: 16. - 19. září 2003

Čj.:	n1-1377/03-11139
Signatura:	on5cx102

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- Personálních podmínek vzdělávání a výchovy vzhledem ke schváleným učebním dokumentům v českém jazyce, matematice, prouce, přírodovědě, vlastivědě, fyzice, dějepisu, občanské a rodinné výchově ve školním roce 2003/2004 (ke dni inspekce).
- Materiálně-technických podmínek vzdělávání a výchovy vzhledem ke schváleným učebním dokumentům ve výše uvedených předmětech ve školním roce 2003/2004 (ke dni inspekce).
- Průběhu vzdělávání a výchovy vzhledem ke schváleným učebním dokumentům ve výše uvedených předmětech ve školním roce 2003/2004 (ke dni inspekce).

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola - příspěvková organizace - je zřízena Statutárním městem Opava (Městský úřad, Horní náměstí 69, 746 26 Opava). Podle zřizovací listiny sdružuje základní školu (ZŠ) s kapacitou 620 žáků, školní klub s kapacitou 30 žáků, školní družinu s kapacitou 120 žáků a školní jídelnu (výdejnu) s kapacitou 480 jídel. Současná naplněnost jednotlivých součástí školy tyto kapacity nepřekračuje.

Základní škola je umístěna ve dvou budovách v okrajové části města. Budovy jsou od sebe vzdáleny cca 100 metrů.

V současné době navštěvuje základní školu 488 žáků, z toho 13 žáků dojíždí z 8 sousedních obcí.

Výuka v ZŠ probíhá podle vzdělávacího programu Základní škola čj. 16847/96-2 s platností od 1. září 1996, v němž jsou zapracovány úpravy a doplňky čj. 25018/98-22 s platností od 1. září 1998.

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM VE SLEDOVANÝCH PŘEDMĚTECH

Výuku českého jazyka zajišťuje ve 22 třídách školy (140 hodin týdenní dotace) šestnáct vyučujících, z nichž dvě, které vyučují na 1. stupni, nesplňují podmínky stanovené vyhláškou o odborné a pedagogické způsobilosti (dále OPZ). Dále jedna vyučující s úvazkem sledovaného předmětu na 1. i 2. stupni školy nesplňuje tyto podmínky pro 1. stupeň školy. Z hlediska procentuálního vyjádření je kvalifikovaná výuka na 1. stupni 72 %, na 2. stupni 100 %, celkově 81,4 %.

Matematika (100 hodin týdenní dotace) je vyučována pěti vyučujícími, z nichž dva nesplňují podmínky OPZ. Kvalifikovaně je učeno 91 hodin, tj. 91 %.

Prvouka (14 hodin týdenní dotace) je vyučována šesti učiteli, z nichž dva nesplňují podmínky OPZ. Kvalifikovaně je učeno 10 hodin, tj. 71 %.

Vlastivěda (10 hodin týdenní dotace) a přírodověda (8 hodin týdenní dotace) je vyučována pěti vyučujícími, všichni splňují podmínky OPZ.

Výuka dějepisu (22 hodin týdenní dotace) je zabezpečena třemi vyučujícími, všichni splňují podmínky OPZ.

Fyzika (22 hodin týdenní dotace) je vyučována dvěma vyučujícími, oba splňují podmínky OPZ.

Výuka občanské výchovy (11 hodin týdenní dotace) je zajištěna dvěma vyučujícími. Jedna nesplňuje podmínky OPZ. Kvalifikovaně je učeno 10 hodin, tj. 91 %.

Výuka rodinné výchovy (11 hodin týdenní dotace) je zajištěna sedmi vyučujícími. Dva nesplňují podmínky OPZ. Kvalifikovaně je učeno 8 hodin, tj. 73 %.

Při sestavování úvazků vychází vedení školy z odborné a pedagogické způsobilosti, pedagogické praxe a zkušeností vyučujících, kteří působí ve škole. Vzhledem k velikosti školy, počtu pedagogů a jejich odborné a pedagogické způsobilosti však není možné zajistit plně kvalifikovanou výuku všech sledovaných předmětů.

Výchovná poradkyně splňuje kvalifikaci i požadovanou délku praxe výchovných poradců.

Organizační uspořádání základní školy vychází z velmi dobře písemně zpracované vnitřní dokumentace. V ní jsou zakotvena pravidla fungování z hlediska norem, popisu činností a instrukcí. Jsou stanoveny pravomoci a zodpovědnost pracovníků za určené oblasti. Celý systém je z hlediska činnosti školy promyšlený a funkční. Přenos informací uvnitř školy je velmi dobrý. Jsou využívány jasně stanovené a všemi pracovníky respektované systémy toku informací. Ředitelka školy dbá i na co nejčastější osobní kontakty se všemi zaměstnanci. Ochrana důvěrných informací a dat je zajištěna.

Poradním orgánem jsou předem plánované pedagogické rady. Zápisy z nich jsou podrobné, obsahují relevantní informace. V kratším časovém úseku (1x měsíčně) se schází poradní sbor vedení školy, který řeší aktuální problémy a připravuje podklady pro provozní porady. Zúčastňují se jej vedoucí jednotlivých úseků, výchovná poradkyně, metodik prevence sociálně patologických jevů, zástupce odborů a koordinátor pro informační a komunikační technologie.

V řízení oblasti vzdělávání a výchovy využívá vedení školy metodického sdružení vyučujících prvního stupně a předmětových komisí českého jazyka, cizích jazyků, matematiky a tělesné výchovy. Hlavní náplní jejich činnosti je rozvržení učebních celků do jednotlivých ročníků, tvorba tematických plánů, návrhy písemných prací, příprava soutěží a návrhy pro vedení školy k dovybavení kabinetních sbírek učebními pomůckami atd. Citelná je absence předmětových komisí v dalších předmětech, které vyučuje více vyučujících z hlediska koordinace rozvržení učiva pro jednotlivé ročníky.

Organizační struktura školy je efektivní vnitřní normou se všemi náležitostmi, se stanovením konkrétních úkolů a realizačními fázemi plnění stanovených úkolů.

Vedení nepedagogických pracovníků je realizováno prostřednictvím vedoucích jednotlivých úseků a je výrazně zaměřeno na podporu bezproblémového plnění výchovně-vzdělávací činnosti. Průběžně jsou řešeny nedostatky zjištěné kontrolní činností vedením školy.

Způsob vedení a motivování pracovníků je demokratický s dostatečným respektem pro názory a potřeby jednotlivců.

Začínajícím a nekvalifikovaným vyučujícím jsou přidělováni zkušení uvádějící učitelé. Běžně je využíváno i vzájemných náslechu v hodinách.

Frekvence hospitací je dostatečná, je úměrná pedagogickým zkušenostem jednotlivých vyučujících.

Vedení školy dlouhodobě podporuje další vzdělávání i kvalifikační růst učitelů. Vyučující se vzdělávají průběžně na základě vlastního zájmu i potřeb školy (vedení školy má v této oblasti

stanoveny priority), prohlubují své vzdělání zejména prostřednictvím vzdělávací nabídky Pedagogického centra v Ostravě (s pobočkou v Opavě) a samostudiem odborné literatury. Toto vzdělávání je limitováno přidělenými finančními prostředky.

V každém školním roce jsou stanoveny priority v činnosti školy. V návaznosti na ně jsou pak stanovena kritéria hodnocení práce zaměstnanců, která jsou všem známá a jsou zapracovaná do kontrolního systému vedení školy a vedoucích jednotlivých úseků. Hodnocení činnosti je prováděno průběžně a celkově v závěru školního roku. Slouží jako podklad korekce a směřování další práce školy.

Plánování v oblasti naplňování personálních podmínek je promyšlené. Ne vždy se však daří splnit stanovené cíle s objektivních důvodů (potřebné lidské zdroje nejsou k dispozici).

Personální podmínky vzdělávání ve sledovaných předmětech jsou hodnoceny jako velmi dobré.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM VE SLEDOVANÝCH PŘEDMĚTECH

Všechny vyučovací hodiny českého jazyka, matematiky, prvouky, přírodovědy, vlastivědy, dějepisu, občanské a rodinné výchovy probíhají v běžných učebnách. Ty jsou vybaveny vždy s ohledem na hygienické požadavky a pracovní potřeby žáků (udržovaný školní nábytek odpovídající věku žáků, hygienické - na 1. stupni i relaxační - zázemí, tabulární pomůcky, nástěnné mapy, audio i video technika). Výzdoba společně s vybavením tříd vytváří pro žáky většinou podnětné prostředí.

Škola v době inspekce dokončuje výstavbu polooborné učebny fyziky a chemie. Učebna je vybavena demonstračním stolem s přívodem elektřiny, vody a plynu, a skříněmi s velkým úložným prostorem. Žákovské stoly jsou standardní, neupevněné k podlaze (bez přívodů elektřiny, vody a plynu) a nejsou proto plně vhodné pro konání laboratorních cvičení. Laboratoř fyziky škola nemá. Učebna je propojena s kabinetem fyziky a chemie, ve kterém jsou uloženy učební pomůcky.

Pro všechny předměty s výjimkou rodinné výchovy jsou všichni žáci vybaveni platnými učebnicemi a na 1. stupni pracovními sešity se schvalovací doložkou MŠMT ČR. V rodinné výchově jsou k dispozici pouze brožury k některým tématům, které jsou žákům rozdávány ve vyučovacích hodinách podle potřeby. V matematice mají žáci ještě k dispozici pracovní sešity a sbírky úloh. Žáci mohou rovněž využívat matematicko-fyzikální tabulky pro ZŠ.

Kabinetní sbírky většiny sledovaných předmětů mají dostatečné množství materiálu a pomůcek potřebných k výuce, odborné publikace, slovníky, jazykové příručky, nástěnné mapy, audio a video programy, učební programy na PC i pomůcky pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Pro výuku občanské a rodinné výchovy jsou k dispozici videokazety k některým tématům a několik odborných publikací. Ve fyzice je většina pomůcek starších, z finančních důvodů nejsou pořizovány pomůcky nové. Struktura a množství učebních pomůcek ve sledovaných předmětech umožňuje plnit základní vzdělávací cíle.

Nižší úroveň z hlediska vybavení má školní žákovská knihovna. Publikace, které jsou zde uloženy, jsou vhodné z hlediska výukového využití zejména pro mladší věkovou kategorii (řady doplňkové četby). Nejsou zde zastoupena díla současných českých a světových autorů, ani dostatečné množství naučné literatury pro samostudium žáků.

Ve škole je dostatečné množství audiovizuální techniky, která je promyšleně rozmístěna v učebnách.

V rámci hospitační činnosti sleduje vedení školy využívání učebních pomůcek a ve spolupráci s metodickým sdružením 1. stupně, předmětovými komisemi a jednotlivými vyučujícími plánuje obnovu a nákup nových.

Plánování v oblasti využívání materiálních zdrojů, přijímaná opatření a jejich postupná realizace jsou součástí školního programu. Vedou k postupnému zlepšování daného stavu, jsou účelné a efektivní.

Materiálně-technické podmínky ve sledovaných předmětech umožňují realizovat zvolený výchovně-vzdělávací program a jsou hodnoceny jako dobré.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY

Vzdělávací programy

Škola pracuje podle výše uvedeného programu (viz. Charakteristika školy).

Podle tohoto vzdělávacího programu se učí i všichni žáci se speciálními vzdělávacími potřebami. Vzhledem k tomu, že se jedná o žáky s vývojovými poruchami učení, jsou pro ně učební osnovy výše uvedeného vzdělávacího programu rozpracovány dyslektickými asistenty do individuálních vzdělávacích plánů. Ty jsou vždy konzultovány s příslušným garantem z pedagogicko-psychologické poradny. V letošním školním roce eviduje škola 24 žáky s přiznaným normativem (nárůst jednoho žáka oproti loňskému školnímu roku) a 10 dalších žáků bez normativu. Reedukační péče probíhá pod vedením deseti dyslektických asistentů v době mimo vyučování ve dvou až tříčlenných skupinkách. Vedená dokumentace k těmto žákům průkazně zachycuje průběh vzdělávání a individuální pokrok každého jednotlivce.

Vzdělávací program je realizován v souladu s údaji v rozhodnutí o zařazení do sítě škol.

Škola pracuje podle platných učebních dokumentů. Učební plány jsou rozpracovány pro jednotlivé ročníky s dodržением minimální hodinové dotace pro jednotlivé předměty v průběhu výuky v 6. – 9. ročníku.

Porovnáním učebních plánů a osnov realizovaného vzdělávacího programu s rozvrhy hodin jednotlivých tříd všech ročníků, zápisy v třídních knihách a časově tematickými plány bylo zjištěno, že výuka sledovaných předmětů probíhá v souladu s učebním plánem a osnovami realizovaného vzdělávacího programu. Povinná dokumentace školy průkazně zachycuje průběh vzdělávání.

Výuka je v souladu s učebními dokumenty vzdělávacího programu.

Na počátku školního roku kontroluje vedení školy soulad časově-tematických plánů s osnovami. V hospitační činnosti pak sleduje průběžné plnění osnov. V případě zjištěných nedostatků jsou přijímána nápravná opatření.

Způsob kontroly plnění učebního plánu a osnov je účinný.

Skladba rozvrhu hodin odpovídá psychohygienickým požadavkům s ohledem na počty vyučujících jednotlivých předmětů. Poloodborné učebny nejsou vždy využívány pro výuku daného předmětu, přestože skladba rozvrhu to umožňuje.

Řád školy zohledňuje práva žáků a definuje jejich povinnosti s ohledem na realizaci výchovně-vzdělávacího procesu. Řády jednotlivých odborných učeben funkčně upravují vstup a chování žáků v těchto prostorách.

Rodiče žáků jsou průběžně informováni o prospěchu a chování jejich dětí prostřednictvím žákovských knížek a jedenkrát měsíčně v rámci konzultačních odpolední. Na úvodním plenárním zasedání jsou seznámeni s plánem činnosti školy na nadcházející školní rok. Při

škole pracuje Sdružení rodičů. Jeho vedení velmi dobře spolupracuje s pracovníky školy a pomáhá při pořádání akcí a jejich finančním zabezpečení. Rodičům jsou rovněž umožněny individuální návštěvy školy. K podnětným námětům a připomínkám rodičů jsou přijímána opatření ke zlepšení práce školy. Informační systém vůči rodičům je velmi dobrý.

Žákům jsou předávány potřebné informace průběžně prostřednictvím třídních učitelů a jednotlivých vyučujících a komplexně v rámci třídnických hodin.

Organizace výchovně-vzdělávacího procesu je funkční.

Ve škole je ustanovena funkce výchovné poradkyně. Její roční činnost v jednotlivých oblastech je detailně rozpracována v ročním plánu práce. Poradenská, metodická i informační činnost směřuje vždy k učitelům, žákům a jejich zákonným zástupcům.

Výchovná poradkyně (dále VP) vede evidenci žáků se speciálními potřebami učení i žáků talentovaných, společně s vedením školy a pedagogy vytváří podmínky pro jejich vzdělávání. Na základě shromážděných podkladů předkládá návrhy na další odborná vyšetření žáků, jejichž psychický nebo sociální vývoj, vzdělávací problémy či jednání a chování vyžadují zvláštní pozornost. Z předložené dokumentace (plán výchovného poradenství na školní rok 2003/04, listy tříd, deník výchovného poradce, databáze odborných spolupracovníků) vyplývá návaznost a propojení všech oblastí činností VP, úzká spolupráce zejména s třídními učiteli, vedením školy, metodikem prevence sociálně-patologických jevů, zákonnými zástupci žáků i s odbornými subjekty (PPP, SPC, školní lékařkou, Sociálním odborem v Opavě ap.). Součástí náplně její práce je i zajišťování odborných přednášek a tematických exkurzí, zejména k volbě povolání.

Vzhledem k vysokému počtu tříd a rozsahu práce VP plánuje škola ustavit dalšího výchovného poradce pro 1. stupeň.

Postup školy v oblasti sociálně-patologických jevů je účinný. Je zpravovaný plán preventivní činnosti a kompetence vyučujících v jednotlivých vyučovacích předmětech v této oblasti. Škola se výrazně zaměřuje na mimoškolní činnost žáků.

Výchovné poradenství přispívá ke zlepšení výchovně-vzdělávacího procesu.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v českém jazyce

Úroveň sledovaného předmětu je posuzována na základě osmi hospitovaných hodin - tři na 1. a pěti na 2. stupni školy - u sedmi vyučujících (z celkového počtu šestnácti).

Týdenní časová dotace českého jazyka ve třídách 1. až 8. ročníku odpovídá minimální dotaci stanovené učebním plánem, ve všech třídách 9. ročníku je posílána o jednu vyučovací hodinu. Dotace specifických složek je vyučujícími prvního stupně vhodně volena dle potřeby, na druhém stupni je jazykové vyučování v 6. až 8. ročníku dotováno dvěma hodinami, literární výchova a sloh jednou hodinou týdně, v 9. ročníku je dvěma hodinami dotována i literární výchova.

Bezprostřední příprava učitelů na jednotlivé vyučující hodiny se odvíjí od písemně zpracovaných časově tematických plánů, které obsahově odpovídají učebním osnovám včetně úprav a doplňků zvoleného vzdělávacího programu.

Stanovené cíle, které byly žákům sděleny vždy na počátku vyučovací hodiny, byly přiměřené aktuálnímu složení tříd, respektovaly věk žáků i jejich individuální vzdělávací potřeby.

Z uvedeného počtu hospitovaných hodin byla pouze jedna vedena učitelkou nesplňující podmínky odborné a pedagogické způsobilosti stanovené vyhláškou, tato skutečnost však neměla vliv na průběh a kvalitu hodiny. Výuka ve všech osmi hospitovaných hodinách se vyznačovala věcnou a odbornou správností.

Uspořádání a vybavení běžných tříd, v nichž všechny sledované hodiny probíhaly, odpovídaly stanoveným cílům i potřebám výuky (v maximální míře byla např. využívána relaxační

zázemí, která jsou zřízena ve třídách 1. stupně). Také učebnice a pomůcky (pracovní listy, kartičky se slovy, písmeny a pojmy, jazykové příručky) byly vždy využity efektivně, podporovaly učení žáků.

Metody a formy práce volené vyučujícími s ohledem na stanovený cíl i věkové a individuální zvláštnosti žáků byly efektivní. Učitelky převážně řídily výuku jasnými a srozumitelnými pokyny, respektovaly individuální zvláštnosti žáků. Hodiny byly většinou členěny tak, aby převažovaly aktivní činnosti žáků nad samostatným výkladem učitele. Žáci tak měli možnost - především ve skupinové a individuální práci - vyhledávat informace (práce s jazykovými příručkami), používat vlastní postupy (slohová a mluvní cvičení) i pracovat s chybou. Tempo výuky se vždy odvíjelo od potřeb žáků, v nižších ročnících byly průběžně zařazovány relaxační techniky a uvolňovací cviky.

Ve všech hospitovaných hodinách byl zájem žáků a jejich aktivita podporována vstupní motivací, ne vždy se však vyučujícím (zejména ve vyšších ročnících) podařilo motivovat žáky průběžně v celém vyučovacím čase, což vedlo k poklesu žakovského zájmu o učení.

V oblasti interakce a komunikace byla pedagogie i žáky respektována dohodnutá pravidla jednání, ve vyučovacích hodinách byli žáci slušní a ukázněni. Všechny vyučující dávaly žákům dostatečný prostor pro vyjadřování vlastního názoru, argumentaci a diskusi, ne vždy však byl ze strany žáků efektivně využit. Komunikativní dovednosti, zejména mladších žáků, byly na velmi dobré úrovni.

Hodnocení žakovské práce - skupin i jednotlivců - probíhalo převážně verbálním způsobem většinou po bezprostředním žakovském výkonu. Bylo vždy zdůvodněné a odpovídalo skutečnosti. Žáci jsou však pouze ojedinele vedeni k sebehodnocení a hodnocení svých spolužáků.

Ve sledované výuce byly plněny učební osnovy.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v českém jazyce jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v prvouce, přírodovědě a vlastivědě

Ke sledování společenskovední a přírodovědné složky výuky byly uskutečněny hospitace v devíti vyučovacích hodinách 2. - 5. ročníku. Vyučující těchto předmětů mají sestaven souvislý program vzdělávání, který v souladu s učebními osnovami organicky navazuje na učivo předchozích ročníků. Časově tematické plány ve svém obsahu vyjadřují pedagogické záměry učitelů, integraci poznatků žáků z jiných zdrojů a zohledňují realitu prostředí, ve kterém se škola nachází. Ve sledovaných hodinách byly cíle plánované výuky zcela konkrétní, srozumitelné, přizpůsobené vždy aktuálnímu stavu třídy.

Ve skupině předmětů byla sledována práce 7 vyučujících, z nichž 1 učitelka nesplňuje stanovené podmínky odborné a pedagogické způsobilosti (vychovatelka) pro 1. stupeň ZŠ, avšak z hlediska věcné a odborné správnosti a plastičnosti výuky měla její činnost s žáky úroveň srovnatelnou s ostatními vyučujícími. Personální zabezpečení pozitivně ovlivňovalo průběh této oblasti výuky.

Při výuce byla využívána možnost variabilního uspořádání školního nábytku vzhledem k aktuální činnosti žáků, k použitým metodám a záměrům učitele. Bylo zřejmé, že žáci jsou zvyklí využívat při různorodé činnosti celou plochu třídy. Vnitřní uspořádání, vybavení rozličnými nástěnnými pomůckami a obrazovým materiálem tvořilo v učebnách příjemné prostředí. Vyučující využili velké množství pomůcek (mapy, atlasy, obrázky, předměty, pracovní listy, encyklopedie, literatura, připravené tabule, kartičky pro práci ve skupinách, videoprogramy, klavír aj.). Žáci tak měli prostor pro individuální činnosti, týmovou práci i možnost upevňovat nově získané poznatky.

Vyučovací hodiny byly promyšlené a svědomitě připravené, při jejich vnitřním členění se vyznačovaly velmi dobrou organizací, inovačními způsoby učení (hry, scénky, soutěže, praktické ukázky s aktivní účastí žáka) i relaxačními prvky. Tempo výuky odpovídalo tématu i schopnostem žáků v jednotlivých ročnících.

Hodnocení výkonu žáků bylo bezprostřední, pozitivní a motivující. V pátém ročníku byly pozorovány cílené a velmi účinné metody vedoucí k sebereflexi a k sebehodnocení žáků.

Motivační postupy se u jednotlivých vyučujících lišily, zejména ve větším nebo menším důrazu na úvodní motivaci k tématu hodiny. Při sledování kvality a účinnosti průběžné motivace a udržení pozornosti žáků v průběhu vyučovací jednotky byla zjištěna velmi dobrá motivační úroveň.

Dodržování stanovených pravidel komunikace, vzájemné respektování i možnost žáků projevit svůj názor, vztah k učiteli - to vše vytvářelo ve třídách příznivé klima a podporovalo individuální i skupinovou aktivitu žáků. Rozvoj komunikativních dovedností žáků nebyl v některých případech cíleným způsobem podporován.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve sledované skupině předmětů je hodnocen jako velmi dobrý.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v matematice

Průběh a výsledky vzdělávání v matematice byly hodnoceny na základě hospitací ve všech ročnících 2. stupně základní školy a ve 3. až 5. ročníku 1. stupně, pohovorů s vyučujícími a s předsedou předmětové komise, kontroly odborné a pedagogické způsobilosti učitelů a materiálních a psychohygienických podmínek výuky.

Časová týdenní dotace vyučovacích hodin matematiky odpovídá vzdělávacímu programu. Všichni vyučující měli zpracované tematické plány a výuka probíhala v souladu s učebními osnovami. Stanovené cíle jednotlivých hodin matematiky byly přiměřené věku žáků a respektovaly jejich individuální vzdělávací potřeby. Žákům se specifickými poruchami učení věnovali vyučující zvýšenou pozornost, taktním způsobem je zapojovali do vyučovacího procesu a přispívali k jejich integraci do kolektivu třídy.

Všichni vyučující hospitovaných hodin matematiky splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti, výuka jimi byla vedena věcně a odborně správně. Začínající učitelce byla vedením školy zajištěna metodická i didaktická pomoc.

Prostředí učeben, ve kterých výuka matematiky probíhala, bylo estetické a odpovídalo cílům výuky. Vyučující efektivně využívali v hodinách názorných pomůcek a materiálů včetně magnetické tabule. Ve sledované výuce nebyla využita didaktická ani výpočetní technika. Žáci měli potřebné učební pomůcky (učebnice, sbírky úloh, pravítka, kružítko, fólie, kalkulatory), které byly v hodinách účelně používány.

Vyučovací metody, organizace a psychohygienu výuky sledovaly ve všech hospitovaných hodinách vzdělávací a výchovné cíle matematiky. Hodiny byly účelně členěny, tempo výuky odpovídalo aktuálnímu stavu třídy, relaxační části hodiny byly zařazovány s přihlédnutím k potřebám žáků. Cílem většiny vyučovacích hodin bylo vzhledem k začátku školního roku opakování učiva z nižších ročníků, převládaly proto metody opakování a upevňování učiva, při kterých byly střídány různé organizační formy výuky (frontální, skupinová i samostatná individuální práce žáků). Pozitivem v mnoha sledovaných hodinách byla účelná práce žáků s učebnicí.

Motivace žáků vycházela z potřeb a zájmů žáků, opírala se o již zvládnuté učivo, které bylo upevňováno a dále rozvíjeno. Úspěšnost učení se žáků byla zjevná zejména v hodinách

matematiky na 1. stupni, žákům v nich byl dáván prostor pro samostatné a aktivní učení a uplatňování vlastní individuality. Žáci byli aktivní a projevovali pozitivní vztah k výuce.

Ve všech třídách převládalo pozitivní pracovní klima, komunikace mezi učiteli a žáky respektovala stanovená pravidla. Žáci měli dostatečný prostor pro diskuzi a vyjádření svého názoru, ne vždy jej však dokázali využít.

Vzhledem k cílům většiny hospitovaných hodin (opakování a upevňování učiva z minulého ročníku) převládalo slovní hodnocení celé třídy případně skupin žáků, individuálně byli žáci hodnoceni i klasifikováni jen v případě kladných výsledků. Vzájemného hodnocení a sebehodnocení žáků nebylo využíváno.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v matematice jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve fyzice

Průběh a výsledky vzdělávání ve fyzice byly hodnoceny na základě hospitací v 6., 7. a 9. ročníku, pohovorů s vyučujícími, kontroly odborné a pedagogické způsobilosti učitelů a materiálních a psychohygienických podmínek výuky.

Časová týdenní dotace vyučovacích hodin matematiky odpovídá vzdělávacímu programu, minimální týdenní počet vyučovacích hodin je navýšen o 2 vyučovací hodiny (v 6. až 9. ročníku se vyučuje po 2 hodinách fyziky). Učivo fyziky je rozděleno tematickými plány do 4 ročníků tak, že jednotlivé celky na sebe logicky navazují. Výuka v hospitovaných hodinách probíhala v souladu s učebními osnovami.

Výuku fyziky zajišťují dva učitelé splňující podmínky odborné a pedagogické způsobilosti (v 9. ročníku vyučuje fyziku učitel s aprobační chemie - pracovní činností). Oba vyučující byli na výuku dobře připraveni, věcná a odborná úroveň výuky byla v hospitovaných hodinách na velmi dobré úrovni.

Ve všech hospitovaných hodinách využívali vyučující při výkladu nového učiva učebních pomůcek a demonstračních experimentů, vlastních zkušeností žáků a dávali jim možnost samostatně objevovat vztahy mezi fyzikálními jevy.

Část sledovaných hodin fyziky však probíhala v kmenových učebnách, neboť odborná učebna fyziky byla v době inspekce využívána také jako kmenová učebna. Rozsah využití učebních pomůcek, kvalita a efektivita prováděných experimentů tím byly značně omezeny (učitelé museli pomůcky z kabinetů do tříd přinášet a experimenty probíhaly na standardní učitelském stole). Negativní dopad byl částečně kompenzován skutečností, že v učebnách jsou učitelské stoly umístěny na zvýšené podlaze (stupínku).

K motivaci žáků využívali učitelé aktualizace učiva a jeho aplikace v praxi. Vyučovací hodiny byly účelně členěny, žáci měli prostor pro diskuzi a řešení problémových úloh. Pozornost byla věnována také fyzikálním příkladům s důrazem na správné postupy a vyhodnocení výsledků. Laboratorní práce v tomto školním roce žáci ještě nekonali, budou zařazeny do výuky v souladu s učebními osnovami.

Stanovená pravidla komunikace mezi učiteli a žáky byla vzájemně akceptována, většina žáků projevovala zájem o fyziku a byla dostatečně aktivní. V hospitovaných hodinách vyučující průběžně slovně hodnotili výkony a projevy žáků, hodnocení bylo vždy pozitivně motivované a zdůvodněné. Vzájemného hodnocení a sebehodnocení žáků nebylo využíváno.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve fyzice jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v dějepisu

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v dějepisu byly posuzovány na základě hospitací ve čtyřech hodinách.

Dějepis je ve všech třídách 6. až 9. ročníku dotován dvěma vyučovacími hodinami týdně. Souhrnná minimální dotace je tak posílena o dvě vyučovací hodiny. Roční plánování výuky je zachyceno v časově tematických plánech písemně zpracovaných pro každý ročník, svým obsahem jsou v souladu s učebními osnovami zvoleného vzdělávacího programu.

Dílčí cíle i celkový záměr včetně programu hodin byly stanoveny vždy v úvodu vyučovacích hodin. Odpovídaly aktuálnímu složení tříd, byly přiměřené věku, respektovaly individuální zvláštnosti žáků.

Sledovaný předmět vyučují celkem tři vyučující, všechny jsou odborně a pedagogicky způsobilé. Jedna z učitelek vyučuje předmětu prvním rokem (což se projevilo zejména v organizaci hodiny), pracuje proto pod vedením uvádějící učitelky, která jí účinně pomáhá především v metodické oblasti. Po stránce odborné a věcné byla výuka ve všech hospitovaných hodinách správná.

Hodiny dějepisu probíhaly v běžných třídách. Jejich uspořádání a vybavení odpovídaly potřebám žáků i cílům výuky. Všichni žáci disponují učebnicemi s platnou doložkou MŠMT ČR a žakovskými atlasy. V hodinách byly efektivně využity i nástěnné mapy, obrazový materiál, pracovní listy, trojrozměrné pomůcky, beletrie k probíranému učivu i video nahrávky.

V hospitovaných hodinách volily vyučující rozmanité metody a formy práce. Vycházely z poznatků a zkušeností žáků, vedly je k samostatnému vyhledávání informací v textu, zobecňování nově získaných poznatků, orientaci na mapkách v atlasech, slepých mapkách i nástěnných historických mapách. V nižších ročnících byly zařazovány skupinové aktivity, zábavné činnosti motivačního charakteru (křížovky s tajenkou k aktuálnímu učivu), ojediněle i žakovské referáty. Ve vyšším ročníku řešili žáci problémové otázky, hledali souvztažnosti mezi novými a již získanými poznatky. Menší důraz byl kladen na regionální specifika. Uvedené činnosti podporovaly žakovskou aktivitu a vedly ke snadnějšímu zapamatování probírané látky.

Vstupní i průběžná motivace (video ukázky, četba z beletrie, křížovky, zkušební otázky připravené žáky) podporovala aktivitu i zájem žáků o výuku.

Velmi dobrá pracovní atmosféra ve třídách podporovala učení žáků, pozitivně ovlivňovala výkony jednotlivců i skupin. Vztah mezi žáky a učiteli je postaven na vzájemné důvěře, obě strany se respektují. Ve všech hodinách měli žáci dostatečný prostor pro diskusi a vyjadřování vlastního názoru. Jejich komunikativní dovednosti byly na průměrné úrovni.

Hodnocení žakovské práce probíhalo převážně verbální formou, bylo vždy zdůvodněné. Pouze ojediněle jsou však žáci vedeni k sebehodnocení.

Ve sledovaných hodinách byly učební osnovy plněny.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy jsou v dějepise hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v občanské a rodinné výchově

Hospitovány byly tři hodiny občanské výchovy a pět hodin rodinné výchovy.

Občanská výchova byla vyučována vyučující bez odborné a pedagogické způsobilosti (absolvovala studium tohoto předmětu, nemá však ukončenu vysokou školu). Získané znalosti a dovednosti velmi dobře uplatňovala ve vyučovacích hodinách. Hospitované hodiny rodinné výchovy vyučovalo pět vyučujících splňující pedagogickou způsobilost, ale bez kvalifikace

pro daný předmět, což se částečně projevilo, zejména u začínajícího učitele, v širší orientaci v daném předmětu.

Týdenní časová dotace sladovaných předmětů odpovídá učebnímu plánu realizovaného vzdělávacího programu. Vyučující se řídí zpracovanými časově-tematickými plány, v nichž členění učiva do jednotlivých ročníků vychází ze vzájemné dohody (předmětové komise nejsou ustanoveny). Tím je zajištěna návaznost a nedochází k obsahové duplicitě. Pouze v jednom případě v rodinné výchově bylo zjištěno nejasné stanovení rozsahu probírané látky v sedmém ročníku v návaznosti na šestý ročník. Stanovené výukové cíle odpovídají aktuálnímu složení tříd a standardu vzdělávání. Vyučující jsou velmi dobře informováni o žácích se specifickými poruchami učení a chování a dle potřeby uplatňují individuální přístup.

Ve škole není odborná učebna pro sledované předměty. Výuka probíhala v klasických kmenových třídách nebo polo odborných učebnách jiných předmětů. Jejich výzdoba nebyla zaměřena k hodnoceným předmětům. Ve většině tříd byla k dispozici videotechnika, v hodinách však nebyla využita. Ve výuce byly promyšleně využity učebnice, pracovní listy, testy a další materiály, které si vyučující sami připravili.

Žáci měli možnost pracovat vlastním tempem.

Ve sladovaných hodinách se vyučujícím v úvodní části téměř vždy podařilo navodit přátelskou atmosféru, což se pak odráželo v otevřenosti žáků při diskusích k danému tématu. Ve všech hodinách převládala forma diskuse s dominantním postavením vyučujícího. Bylo využíváno individuální, skupinové i frontální práce žáků. Vyskytovala se rovněž práce s textem v učebnici, dramatická vystoupení žáků k danému tématu, využití referátů, po nichž následovala opět diskuse k danému tématu. Důraz byl kladen na rovnováhu mezi rozumovou a citovou složkou vzdělávacího a výchovného působení. Zápisy podstatných nových pojmů byly na tabuli většinou prováděny průběžně. Žáci je zapisovali do sešitů v závěru hodin.

Úvodní i průběžná motivace vycházela z aktualizace učiva, životních zkušeností žáků a mezipředmětových vztahů. Průběžné slovní hodnocení výkonu žáků, převážně zaměřené na posílení sebevědomí, podporovalo jejich otevřenost při prezentaci vlastních názorů a postojů. Vyučující tyto postoje žáků vhodným způsobem korigovali. Důraz byl rovněž kladen na vzájemné respektování názorů druhých s možností vlastní argumentace, kterou žáci využívali přiměřeně svému věku.

V závěru některých hodin rodinné výchovy nebyly vždy jasně shrnuty nové poznatky a provedeno závěrečné hodnocení práce žáků. Sebehodnocení žáků se vyskytovalo pouze ojediněle. Zadávané úkoly do příští vyučovací hodiny budou využity jako podklady pro diskuzi k dalšímu probíranému tématu.

Žáci v průběhu vyučování většinou respektovali dohodnutá pravidla jednání, vzájemná komunikace byla založena na oboustranné důvěře. Žáci vesměs projevili pozitivní vztah k výuce, nežádoucí chování v hodinách se objevilo pouze ojediněle.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v občanské a rodinné výchově jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

K zjišťování výsledků vzdělávání jsou vedením školy využívány písemné prověrky prováděné vedením školy, zejména v českém jazyce a matematice v pátých šestých ročnících (přechod mezi prvním a druhým stupněm školy) a výstupní prověrky u žáků v devátých třídách. Rovněž je sledována úroveň čtení u mladších žáků a čtení s porozuměním u straších žáků. Na základě rozborů provedených hospitací a prověrek jsou přijímána nápravná opatření.

Vyučující jednotlivých předmětů zjišťují výsledky vzdělávání zadáváním a vyhodnocováním testů, prověrek a individuálním prověřováním znalostí a dovedností žáků.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve sledovaných předmětech jsou hodnoceny jako velmi dobré.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

- Údaje uvedené v rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení jsou v souladu s údaji ve zřizovací listině.
- Ve škole je od školního roku 2003/2004 realizován Projekt rozšířeného vyučování tělesné výchovy v prvním ročníku.
- Čtyřikrát ročně je vydáván školní časopis Vrchňáček.
- Ve škole pracuje sedmnáct zájmových útvarů.
- Škola aktivně spolupracuje s družební První podstavovou školou v Ratiboři.
- V průběhu školního roku 2002/2003 byly předloženy a vyhlášovatelé schváleny čtyři projekty využití volného času mládeže.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Zřizovací listina čj. 641/27ZM02 ze dne 16. 10. 2002.
2. Příloha č. 1 ke zřizovací listině ze dne 8. 10. 2002 (bez čj.).
3. Dodatek č. 1 ke zřizovací listině ze dne 25. 6. 2003 daný usnesením zastupitelstva města č. 102/6ZM03/c.
4. Rozhodnutí MŠMT o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 16 293/03-21 ze dne 30. 4. 2003.
5. Třídní knihy ve školním roce 2003/2004.
6. Třídní výkazy všech tříd.
7. Katalogové listy všech žáků pátých a devátých tříd.
8. Řád školy vydaný dne 29. 8. 2002.
9. Rozvrh hodin ve školním roce 2003/2004.
10. Záznamy z pedagogických rad ve školním roce 2002/03 a 2003/04.
11. Protokoly o konání opravných zkoušek ve školním roce 2002/03.
12. Kniha úrazů - údaje za rok 2001-2003.
13. Výroční zpráva o činnosti a hospodaření školy za školní rok 2002/2003.
14. Koncepce rozvoje školy na léta 2001 - 2005.
15. Organizační řád ze dne 6. 1. 2003.
16. Doplněk č. 1 k organizačnímu řádu z 1. 3. 2003.
17. Doplněk č. 2 k organizačnímu řádu z 1. 7. 2003.
18. Provozní řád ze dne 1. 9. 2003.
19. Plán práce na školní rok 2003/2004.
20. Měsíční plány.
21. Plán práce výchovné poradkyně na školní rok 2003/04.
22. Listy tříd.
23. Deník výchovného poradce.
24. Minimální preventivní program ze září 2003.
25. Dokumentace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami pro školní rok 2002/2003 a 2003/2004.
26. Hospitační záznamy vedení školy ve školním roce 2002/2003.
27. Rozbory evaluačních testů ve školním roce 2002/2003.
28. Učební plány tříd pro daný vzdělávací cyklus.
29. Časově tematické plány hospitovaných předmětů ve školním roce 2003/2004.
30. Personální dokumentace všech pedagogických pracovníků.
31. Řády odborných pracoven (školní dílny, žákovská kuchyně, učebny jazyků, tělocvična, školního hřiště) a polooborné učebny fyziky a chemie vydané dne 1. 9. 2003.
32. Podklady o zjištěných skutečnostech a hospitační záznamy inspektorů.
33. Grafické práce žáků.

ZÁVĚR

Hodnocení personálních podmínek vzdělávání a výchovy

Při zajišťování výuky jednotlivých sledovaných předmětů vychází vedení školy z odborné a pedagogické způsobilosti jednotlivých vyučujících a jejich praxe. Vzhledem k velikosti školy, počtu vyučujících a jejich odborné a pedagogické způsobilosti není možné zajistit plně kvalifikovanou výuku všech sledovaných předmětů.

Organizace činnosti a provozu školy umožňuje efektivně realizovat výchovně-vzdělávací program. Systém vedení zaměstnanců při naplňování výchovně-vzdělávacích cílů je účinný. Další vzdělávání pedagogických pracovníků je propracováno a v praxi realizováno, jsou stanoveny priority z hlediska potřeb školy. Kritéria hodnocení jsou stanovena a zvyšují podíl zaměstnanců na plnění pedagogických i nepedagogických úkolů.

Hodnocení materiálně-technických podmínek vzdělání a výchovy

Prostory tříd, jejich vybavení a estetická úroveň splňují podmínky výuky. Poloodborná učebna fyziky a chemie sloužící i jako kmenová třída nemůže být plně využívána pro odbornou výuku. Její technické vybavení neumožňuje plně realizovat frontální pokusy a laboratorní práce.

Škola má k dispozici ucelené řady učebnic s výjimkou rodinné výchovy. Vybavení školy učebními pomůckami ve sledovaných předmětech je celkově dobré.

Oblast kontroly využívání materiálně-technického zázemí školy a plánování v této oblasti je vedením školy promyšlená. Limitujícím faktorem jsou finanční prostředky.

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy dle předmětu inspekce

Většina navštívených hodin byla řádně připravená a promyšlená. Střídaly se různé metody a formy práce, které aktivizovaly žáky. Bylo využíváno úvodní i průběžné motivace. Vhodným způsobem byly využívány učebnice, tabelární i trojrozměrné pomůcky, pracovní listy atd. Zpětná vazba byla zajištěna okamžitým převážně verbálním hodnocením výkonů žáků. V omezené míře bylo prováděno i sebehodnocení a vzájemné hodnocení žáků. Interakce a komunikace byla velmi dobrá.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Složení týmu	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Ivan Tuček	Mgr. Ivan Tuček
Členové týmu	Mgr. Olga Grossmannová	Mgr. Olga Grossmannová
	Marie Pavlíčková	Marie Pavlíčková
	Mgr. Jiří Slavičinský	Mgr. Jiří Slavičinský

V Bruntále dne 3. října 2003

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 13. 10. 2003

Razítko

Ředitelka školy, nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Mgr. Zdeňka Ondrášková, ředitelka školy

Mgr. Zdeňka Ondrášková

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Česká školní inspekce, Nádražní 20, 792 01 Bruntál. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Hodnotící stupnice:

Stupeň
Vynikající
Velmi dobrý
Dobrý
Vyhovující
Nevyhovující

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacního protokolu ČŠI
Krajský úřad – odbor školství, mládeže a sportu, 28. října, Ostrava	31. října 2003	n1-1399/03-11139
Městský úřad, odbor školství, Březinova 6, Opava	31. října 2003	n1-1400/03-11139

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacního protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány.